

01. परा अयते भवति

(1) परायते	(2) पलायते
(3) पारायते	(4) पर्यावर्तते

02. मौमांसादर्शनस्य प्रणेताऽस्ति -

(1) सायणाचार्यः	(2) जैमिनिः
(3) माधवाचार्यः	(4) गौतमः

03. पुराणानां कर्ताऽस्ति -

(1) व्यासः	(2) सूतः
(3) शुकदेवः	(4) शौनकः

04. योगसूत्रस्य प्रथमं सूत्रं वर्तते -

(1) अधातो योगजिज्ञासा	(2) अधातो योगः
(3) अथ योगं व्याख्यास्यामः	(4) अथयोगानुशासनम्

05. गोपथब्राह्मणं संबद्धं वर्तते-

(1) ऋग्वेदेन	(2) यजुर्वेदेन
(3) सामवेदेन	(4) अथर्ववेदेन

06. सांख्यमतानुसारं पुरुषो वर्तते -

(1) त्रिगुणात्मकः	(2) चेतनः
(3) प्रधानः	(4) अव्यक्तः

07. विवाहस्य भेदा भवन्ति -

- (1) 4 (2) 6 (3) 8 (4) 10

08. आगमशास्त्रभेदेन जगतः स्वरूपं विद्यते -

- (1) विवर्तः (2) सत्यम्
(3) मिथ्या (4) शून्यम्

09. स्याद्वादः सिद्धान्तोस्ति -

- (1) आगमशास्त्रस्य (2) न्यायशास्त्रस्य
(3) जैनशास्त्रस्य (4) सांख्यशास्त्रस्य

10. मीमांसा पदस्य लक्ष्यार्थः -

- (1) जिज्ञासा (2) न्यायः
(3) विचारः (4) ऊहनम्

11. यजुर्वेदस्य प्रतिपाद्यमस्ति -

- (1) यज्ञम् (2) सोमः
(3) पुराणम् (4) ज्यौतिषम्

12. शुक्लयजुर्वेदस्य ब्राह्मणमस्ति -

- (1) ऐतरेय ब्राह्मणम् (2) कौषीतकि ब्राह्मणम्
(3) शतपथब्राह्मणम् (4) तैत्तिरीय ब्राह्मणम्

13. शुक्लयजुर्वेदे माध्यन्दिन वाजसनेयिसंहितायाम् कियन्तः अध्यायाः सन्ति ?

- (1) 80 (2) 40 (3) 60 (4) 100

14. "मा गृधः कस्यस्विद्धनम्" ? इत्यस्य मंत्रस्य स्रोतग्रन्थः अस्ति ।

- (1) श्रीमद्भगवत्गीता (2) शतपथ ब्राह्मणम्
(3) शुक्लयजुर्वेदीयमाध्यन्दिन संहिता (4) ऋग्वेदः

15. शुक्लयजुर्वेदस्य उपनिषदस्ति ।

- (1) कठोपनिषद् (2) ईशावास्योपनिषद्
(3) ऐतरेयोपनिषद् (4) तैत्तिरीयोपनिषद्

16. "अग्ने व्रतयते क्रतं चरिष्यामि तच्छकेयम् तन्मे राध्यताम् ।

इदमहमनृतात्सव्यमुपैमि" इत्यस्य मंत्रस्य स्रोतवेदः कः ?

- (1) ऋग्वेदः (2) सामवेदः (3) शुक्लयजुर्वेदः (4) अथर्ववेदः

17. शुक्लयजुर्वेदस्य ब्राह्मणमस्ति ।

- (1) शतपथब्राह्मणम् (2) ऐतरेयब्राह्मणम् (3) गोपथब्राह्मणम् (4) तैत्तिरीयब्राह्मणम्

18. यजुर्वेदस्य ऋत्विज् अस्ति ।

- (1) होता (2) अध्वर्युः (3) उद्गाता (4) ब्रह्मा

19. शुक्लयजुर्वेदेन सम्बद्ध शाखा -

- (1) शाकल (2) कौथुम (3) पिप्पलाद (4) काण्व

20. अमावास्यायां भवति ।

- (1) सोमेष्टिः (2) दर्शेष्टिः (3) पौर्णमासेष्टिः (4) वाजपेयः

21. पुरोहितः कोऽस्ति ?

- (1) पूषन् (2) सविता (3) अग्निः (4) इन्द्रः

22. "दमूताः" इति कस्य विशेषणमस्ति ?

- (1) अग्निः (2) विष्णुः (3) इन्द्रः (4) प्रजापतिः

23. गायत्रीमंत्रस्य उपास्यदेवता का ?

- (1) विष्णुः (2) रुद्रः (3) वरुणः (4) सविता

24. यास्कमते कतिभावविकाराः सन्ति ?

- (1) पञ्च (2) षड् (3) सप्त (4) अष्ट

25. यास्कमते कानि पदानि सन्ति ?

- (1) चत्वारि (2) पञ्च (3) षड् (4) अष्ट

26. यास्कमते "वृत्रम्" कस्य प्रतीकः अस्ति ?

- (1) शब्दः (2) सूर्यः (3) मेघः (4) प्रातः

27. आचार्यस्य निर्वचनमस्ति -

- (1) नदना भवन्ति (2) अध्वरं युनक्ति (3) अश्नुते अध्वानम् (4) आचिनोत्यर्थान्

28. अध्वरं युनक्ति इति कस्य पदस्य निर्वचनमस्ति ?

- (1) अग्निः (2) इन्द्रः (3) अध्वर्युः (4) आचार्यः

29. सायणमते वेदस्य स्वरूपं किम् ?

- (1) दिव्यज्ञानम्
 (2) अलौकिकत्वम्
 (3) लोकोत्तरपदम्
 (4) इष्टप्राप्त्यनिष्टपरिहारयोरलौकिकमुपायभूतज्ञानम् ।

30. शुक्लयजुर्वेदस्य श्रोत सूत्रमस्ति ।

- (1) वैतान (2) कात्यायन (3) आपस्तम्ब (4) आश्वलायन

31. "दर्शनात्" कस्य शब्दस्य निर्वचनमस्ति ?
 (1) ऋक् (2) छन्दम् (3) ऋषिः (4) पावकः
32. महीधरभाष्यस्य किन्नाम ?
 (1) मन्त्रप्रकाशः (2) वेददीपः (3) महीदीपः (4) स्वर्गदीपः
33. कात्यायनश्रौतसूत्रस्य प्रथमाध्यायस्य विषयः कः ?
 (1) दर्शपौर्णमासनिरूपणम् (2) परिभाषानिरूपणम्
 (3) विश्वजित् (4) श्रौत्रामणिः
34. "अमेध्यो वै पुरुषो यदनृतं वदति" इति कस्मिन् ब्राह्मणेऽस्ति ?
 (1) शतपथब्राह्मणे (2) ऐतरेयब्राह्मणे (3) गोपथब्राह्मणे (4) तैत्तिरीयब्राह्मणे
35. शुक्लयजुर्वेद प्रतिशाख्ये कति अश्यायाः सन्ति ?
 (1) 2 (2) 4 (3) 6 (4) 8
36. "स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियमः" सूत्रमिदम् कस्मिन् ग्रन्थेऽस्ति ?
 (1) ऋग्वेद प्रतिशाख्ये (2) शुक्लयजुर्वेदप्रतिशाख्ये
 (3) सिद्धान्तकौमुधाम् (4) पारस्करगृह्यसूत्रे
37. वेदस्वरूपबोधकं वाक्यमस्ति -
 (1) अथशब्दानुशासनम् (2) योगश्चित्तवृत्तिनिरोधः
 (3) मन्त्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयम् (4) स्थालीयाकानां कर्म

38. निरुक्तस्य वर्ण्यविषयः कः ?

- (1) दानम् (2) अश्वमेधः (3) अर्थवादः (4) निर्वचनम्

39. "फलयुक्तानिकर्माणि" सूत्रमिदम् कस्मिन् ग्रन्थेऽस्ति ?

- (1) कात्यायनश्रौतसूत्रे (2) आश्वलायनगृह्यसूत्रे
(3) अर्थसंग्रहे (4) ऐतरेयोपनिषदि

40. लौगाक्षिभास्करस्य ग्रन्थः अस्ति -

- (1) जैमिनीयन्यायमाला (2) मीमांसान्याय प्रकाशः
(3) अर्थसंग्रहः (4) ऋग्वेदभाष्यभूमिका

Short Answer Questions**लघु उत्तरीय प्रश्न**

Note: Attempt any **five** questions. Write answer in **150-200** words. Each question carries **16** marks. Answer each question on separate page, after writing Question Number.

किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए। प्रत्येक का उत्तर **150-200** शब्दों में दीजिए। प्रत्येक प्रश्न **16** अंकों का है। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर अलग पृष्ठ पर प्रश्न संख्या लिखकर शुरू करें।

01. शिवसंकल्पसूक्तस्य वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत ।
02. वेदस्यापौरुषेयत्वं प्रतिपादयत ।
03. महीधराचार्यस्य परिचय पुरस्सरं महीधरभाष्यस्य वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत् ।
04. ईशावास्योपनिषदः सारांशं लिखत ।
05. वेदार्थावबोधे निरुक्त ग्रन्थस्य औचित्यं प्रतिपादयत ।
06. संस्कृतभाषा महत्त्वम् लिखत ।
07. निम्नांकितेषु पञ्च पदानां निर्वचनं कुरुत ।
 (क) आचार्यः (ख) अग्निः (ग) अध्वर्युः (घ) वैश्वानरः
 (ङ) जातवेदः (च) निघण्टवः (छ) वीरः (ज) समुद्रः
08. षड्भावविकाराणां निरुक्त दिशा व्याख्या कार्या ।
09. पुरुषसूक्तस्य प्रतिपाद्यं महत्त्वञ्चनिरूपयत ।

10. निम्नांकितेषु चतुर्णां टिप्पणी कार्यः (किन्ही चार पर टिप्पणी लिखिए)

- (क) व्रतोपायनम्
- (ख) कपालोपधानम्
- (ग) पात्रासादनम्
- (घ) वेदिकास्तरणम्
- (ङ) पवित्रीकरणम्
- (च) आज्यावेक्षणम्
- (छ) पुरोडाशकरणम्
- (ज) आज्यानिर्वापः ।